

**ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЕСТА-УКРАЇНА»
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ДОНЕЦЬКОЇ ОДА
ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ**

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник статей

**IV Всеукраїнська науково-практична конференція викладачів
мистецьких шкіл та ЗВО I-IV вищої та передвищої освіти
27-30 жовтня 2020 року**

Маріуполь - 2021

**УДК 378.01103-
51:7.071(477.62)M65**

M65

«Сучасна мистецька освіта: виклики та перспективи».

IV Всеукраїнська науково-практична конференція : Збірник статей / Відповід.ред. Анастасьєва Н. О. – ГО «ESTA-Україна», ПрАТ Газета «Приазовский рабочий», 2021. – 108 с.

Збірник містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів мистецьких шкіл та ЗВО I-IV рівня акредитації «Актуальні проблеми мистецької педагогіки: традиції та інновації.», яка проводилась 27 жовтня – 30 листопада 2020 року В збірнику висвітлюється різноманітна практична та теоретична проблематика сучасної мистецької педагогіки. Теми статей пов'язані як із сучасною педагогічною практикою, так і з традиційними методиками викладання. Видання розраховане на викладачів мистецьких шкіл, студентів, аспірантів гуманітарних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами мистецької педагогіки та культури.

Автори статей несуть відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу їм особисто, за вірне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів статей можуть не збігатись з позицією редколегії.

УДК 378.01103-51:7.071(477.62)

© ГО «ESTA- Україна»

© Анастасьєва Н.О.

©Автори, 2021

IV Всеукраїнська науково - практична конференція

«Сучасна мистецька освіта: виклики та перспективи».

збірник статей, за підтримки Донецького обкому профспілки Працівників культури України, голова – **Уткіна Марія Іванівна**
Відповідальний редактор: Анастасєва Наталя Олександрівна – заслужений працівник культури України, викладач вищої категорії, методист ВНЗ Маріупольський коледж мистецтв, КЗ Маріупольська школа мистецтв.

Редакційна колегія:

Певна Аліна Валентинівна – начальник Управління культури та туризму Донецької ОДА.

Андрієвський Ігор Михайлович – народний артист України, професор кафедри Скрипки Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, диригент Ансамблю класичної музики ім.Б.Лятошинського, м.Київ.

Андропова Валентина Дмитрівна – заслужений працівник культури України, директор ВНЗ «Маріупольський коледж мистецтв», викладач вищої категорії, методист, м.Маріуполь

Абасва Тетяна Володимирівна – заслужений працівник культури України, викладач-методист відділу спеціального фортепіано Київської середньої спеціальної школи ім. М. В. Лисенка, м. Київ

Кулікова Вікторія Миколаївна – доцент кафедри Струнно-смичкових інструментів Національної музичної академії України ім. П.І.Чайковського, викладач-методист КССМШ ім. М. Лисенка. м.Київ.

Федоров Борис Григорович – заслужений артист України, доцент кафедри Фортепіано Національної музичної академії України, ім. П.І.Чайковського, викладач - методист КССМШ ім. М.Лисенка м.Київ
За плідну роботу по проведенню III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми мистецької педагогіки: традиції та інновації» та виданню збірки статей висловлюється подяка: **Певній А. В., Уткіній М.І., та Коптенковій Н. С.** – президенту ГО «ESTA Україна».

ЗМІСТ

Абасва Т.В. Пріоритети у музичному вихованні піаніста - професіонала.....	5
Андрієвський І.М. Деякі тенденції світового сучасного скрипкового мистецтва	17
Богаєвська О.М. Аналіз виконавських інтерпретацій Прелюдії та Фуги до – мінор з I тому ДТК І.С.Баха.....	23
Брезицька Т. Л. Метод вирішення педагогічної проблеми на основі власного досвіду:«Компетентності професійного формування юного вокаліста».....	29
Євтушенко А.В. Зміст початкового періоду навчання піаніста-виконавця у сучасних умовах. Презентація посібника «Артист – піаніст».....	33
Кулікова В.О. Деструктивне хвилювання музиканта: методи подолання, взаємодія теорії і практики у класі віолончелі.....	37
Ларічева І.О. Актуальні проблеми підбору інструментарію для перспективного навчання виконавців на струнно-смичкових інструментах...	45
Малахова М.О. Виконавська інтерпретація в контексті інструментального баянного мистецтва.....	50
Носова В.О. Театр сценічної анімації як сучасна альтернатива класичному театру ляльок: виклики та перспективи у початковій театральній освіті.....	53
Пліскановська В.С. Колегіальність взаємовідносин у камерному ансамблі як запорука плідної роботи.....	58
Степанова І.В. Досвід роботи концертмейстера - ілюстратора у виконанні камерної музики.....	63
Федоров Б. Г. Образний компонент у роботі над творами Фредеріка Шопена.	69
Хрипун М.О. Аспекти формування піаніста-концертмейстера в спеціальній музичній школі.....	87
Цимбал К.О., Цимбал С.В. Сам собі звукорежисер або як зібрати домашню студію звукозапису.....	92
Шубарева А.Ю. Робота над фразуванням у вокальній техніці як важливий компонент художнього образу.....	99
Відомості про авторів	106

2006. 205 с.

2. Музичний інструмент скрипка: Програма для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання). Вінниця: ПП НОВА КНИГА, 2007. 112 с.

3. Саккони С. Ф. Секреты Страдивари /пер. и ред. Муратов С. Кремона: Библиотека городского собрания, 1979. 191 с.

4. Струве Б.А. Процесс формирования виол и скрипок. Москва: Музгиз, 1959. 266 с.

М. О. Малахова

ВИКОНАВСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО БАЯННОГО МИСТЕЦТВА

Виконавська майстерність на високому художньому рівні неможлива без адекватного специфічно-виконавського, філософського, артистичного, емоційно-інтелектуального мислення. Розвиток компонентів цього, так званого, художнього типу мислення є незкінченим у своєму вдосконаленні. Але ж основою для переконливого трактування змісту, розкриття логічно-послідовної думки композитора, духовної сфери твору ми вважаємо виконавську майстерність.

Мета статті – висвітлити чинники впливу та складові виконавського процесу, які обумовлюють переконливе трактування, інтерпретацію художнього змісту твору інструменталістом-баяністом.

За сторінками «Музичної енциклопедії» інтерпретація – це художнє тлумачення співаком, інструменталістом, диригентом, камерним ансамблем музичного твору у процесі його виконання, розкриття ідейно-образного змісту музики виразовими і технічними засобами виконавського мистецтва (4). Висвітлюючи поняття інтерпретації у виконавському процесі, ми говоримо, насамперед, про художній образ музичного твору, який розкриває для слухача конкретний виконавець, спираючись на власні слухові уявлення, асоціації, емоційні відчуття. Отже, йтиметься про духовну сферу

мистецтва. Та чи можливо досконало і переконливо розкрити художній зміст, не маючи певних рухо-моторних навичок? Якою мірою сполучаються між собою ці протилежні сторони виконавського процесу?

Ми погоджуємось з думкою О. Шульпякова, що «розвиток техніки і становлення художньої свідомості являє собою єдиний, діалектичний, одночасний процес, у якому обидві сторони взаємодіють і взаємообумовлюють одна одну» (7). В основній частині статті спробуємо довести означену тезу.

При першому знайомстві з твором дуже важливо дослідити вплив чинників на особистість композитора: епохи, історичного середовища, стилістичних особливостей, суб'єктивного почерку композитора. Невід'ємним помічником у роботі над виявленням ідейно-образного світу твору стає програмність.

Наступний акцент у вивченні музичного матеріалу варто зробити на детальному аналізі форми, структури, драматургії розвитку твору. Ця робота має носити стратегічний і всеосяжний характер. Передумовою успішного донесення до слухача емоційно-інтелектуального змісту п'єси стає чітке визначення головної кульмінації – найвищої точки розвитку музичної тканини. А логічно-послідовний динамічний розвиток музичних інтонацій, що передують їй, має стати вагомим підґрунтям для підведення до неї.

Взагалі, ніколи не варто забувати про те, що музика, як вид мистецтва, являє собою звуковий процес, що форма музичного твору розвивається у часі. Виконавець завжди має відчувати у своїй грі перспективу подальшого розвитку. Виділимо ще один важливий момент для переконливого втілення художнього образу – уміння знайти правильний темп. Необхідно, щоб темп переконував, щоб швидкість розгортання музичного матеріалу сприяла якомога повній реалізації поставлених виконавчих задач, а у підсумку – виявленню змісту твору.

Ще одним впливовим і дуже важливим чинником для вдалої гри є володіння ритмом, або, іншими словами, уміння керувати звуком у часі. Живий музичний ритм – це пульс художньої інтерпретації.

Ритм і метр тісно взаємопов'язані. Тому важливо, щоб ритмічна свобода не шкодила метру. Найкраще ілюструє цю взаємодію агогіка.

Наприклад, Ф. Ліст так пояснював гру *rubato*: «Подивіться на листя дерев, які хитаються від вітру. Вітер розгойдує гілля і шелестить листям, а стовбур при цьому залишається непорушним. *Rubato* означає саме це» (2).

Наступний акцент у питанні успішної реалізації образу твору ми робимо на спланованих рухах міху, якісному міховеденні. У розрізі інструментального баянного виконавства техніка міховедення відіграє важливу роль. Спланований міх поєднує в собі всі складові виконавського процесу: аплікатурну компетентність, штрихову виразність, майстерність звуковедення, фразування, динамічний колорит, темпо-ритмічну стабільність. Мистецтво міховедення дає зелене світло для прояву внутрішньої та зовнішньої емоційно-почуттєвої свободи виконавця, що є передумовою для тонкого індивідуально-особистісного висвітлення художніх задумів композитора.

Постає питання: як спланувати правильну зміну міху, коли починати роботу над нею? Відповідь очевидна: підґрунтям для якісної зміни міху є глибокий аналіз структури твору, його фразування, динаміки, особливостей фактури, темпу. Легко запам'ятовується лише «той міх», який обумовлений характером музики і «синтезує» в собі означені елементи. Тільки у цьому разі він стає складовою частиною музичного змісту.

Продумані рухи міху мають ствердитись у часі. Отже, зосередити увагу на зміні міху в творі необхідно на етапі набуття певної технічної свободи виконання твору й паралельно, з вдосконаленням художнього змісту, затверджувати сплановані рухи міху. У такому сенсі точний міх увійде у свідомість виконавця та буде виконуватись автоматично.

Завершальним і, на нашу думку, засадничим чинником, який обумовлює виконавську реалізацію музичного образу, – є, безпосередньо, особистість виконавця. Г.Нейгауз зазначає, «...до задачі творчої інтерпретації входять: по-перше, вираження об'єктивних особливостей змісту і форми твору, який виконується, і, по-друге, суб'єктивне вираження власного ставлення до цих особливостей» (5). Індивідуальна інтерпретація музичних творів базується на власних баченнях, духовному розвитку, світоглядній позиції, художньому смаку,

манері, зрештою, виконавській майстерності окремого виконавця. Сильні яскраві постаті об'єднують навколо себе однодумців, формуючи певні виконавські школи та традиції.

Отже, виконавська інтерпретація художнього образу музичного твору є актуальною проблемою в контексті інструментального баянного мистецтва. Її значущість поглиблюється й тим фактом, що процес творчої реалізації змісту твору поєднує в собі всі складові виконавської майстерності баяніста і повною мірою демонструє професійну компетентність музиканта-виконавця.

Використані джерела

1. Давидов М.А. «Художня майстерність як синтез виражальних, технічних і артистичних засобів», Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального мистецтва». К., 1998
2. Корто А.Д. О фортепианном искусстве. - М.: Классика-XXI. 2005
3. Липс Ф. Искусство игры на баяне. – М., Музыка. 1985
4. Музыкальная энциклопедия в 6 томах. Гл. ред. Ю.В. Келдыш. – М.: Сов. энциклопедия. 1973-82
5. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога [Текст] / Г. Нейгауз. – изд. 5-е. – М., Музыка. 1988.
6. Ризоль Н. Очерки о работе в ансамбле баянистов. – М., Сов. композитор. 1986.
7. Шульпяков О. О психофизическом единстве исполнительского искусства. – В кн. Вопросы истории и теории музыки., вып. 12. – Л., Музыка. 1973

В.О.Носова

ТЕАТР СЦЕНІЧНОЇ АНІМАЦІЇ ЯК СУЧАСНА АЛЬТЕРНАТИВА КЛАСИЧНОМУ ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У ПОЧАТКОВІЙ ТЕАТРАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Театральне мистецтво відносять до групи просторово-часових видів мистецтв. До просторових видів мистецтв відносять ті види мистецтва, які живуть в просторі та поширюються в просторі. Це